

na roko, da spravijo svoj pridelek vladi v roke, ne da je treba jim prepustiti ga še le prekupcu ter pomagati temu, da si napolni žepe. Stroški, ki bi okr. zastope pri tem zadeli, ne stali bi v nobeni razmeri z dobičkom, ki bi ga naklonili s tem prebivalcem in torej celemu svojemu okraju. (Konec prih.)

„Črna vojska“, nje namen in sestava.

(Dalje.)

Katera društva so podvržena črni vojski? — Meščanski in strelski kori in pa veterani; pri tem ni nobene razlike, ali taka društva že obstojé ali pa se bodo še le ustanovila. Taka društva lahko dobé posebno pravico, da se smejo korporativno vdeleževati pri črni vojski, t. j., da njihovih članov ne bodo klicali k drugim oddelkom stalne armade ali k brambovcem. Vendar pa poslednje ni, da bi moralo biti, temveč se posamični člani lahko tudi drugam kličejo. Vojaško zapovedništvo ima pač pravico ob času potrebe, recimo, da bi bila vojska z Rusom in bi v Ljubljani ne imeli nikakih vojakov, tukajšnji veteranski kor v vojno službo poklicati, ter mu izročiti vsa vojaška stražna in druga opravila. Siliti pa vojaškega zapovedništva v tem oziru nihče ne more. Če bi pa omenjeno zapovedništvo ne poklicalo društva na službo, je vsak društvenik po občeveljavnih pravilih črnovojniških zavezan zadostiti črnovojniški dolžnosti, kedar pride na vrsto njegov razred. Pa tudi, če bi bilo društvo korporativno klicano v črnovojniško službo, ta klic ne zadeva vseh članov enako. Tisti člani veteranskega in strelskega kora ki so še v rezervi ali pri brambovcih, pokličejo se tudi lahko k stalni armadi ali pa k brambovcem v vojsko. To se nam je zdelo potrebno omeniti, da rezervisti in brambovci, ki so morda člani tega ali onega društva, ne bodo mislili, da se z vstopom k temu ali onemu društvu za svojo osebo oprosté črnovojniške dolžnosti.

Kaj pa bo s tistimi veterani, ki niso nič več črni vojski podvrženi? — Mnogo je članov pri veteranih, ki imajo že več nego po 42 let in jih toraj črna vojska nič več ne veže. Taki člani bodo se morali, ko bi se društvo korporativno poklicalo pod orožje, toraj tudi podvreći dolžnosti, katera jih sicer ne veže nič več. Črnovojniške postave točka 138 govori: Taki člani veteranskih društev, ki so že nad 42 let stari, lahko tudi še na dalje člani ostanejo, ako morda zaradi človekoljubnega društvenega namena nočejo iz tistega izstopiti. Toda če se ne mislijo podvreći črnovojniški dolžnosti, tako dolgo ne smejo nositi orožja, obleke in drugih znamenj veteranskega društva, in se tudi nobenih volitev ne smejo vdeleževati ali če so pri volitvi sami kako dostojanstvo

dosegli, morajo ga odložiti za toliko časa, dokler je društvo v črnovojniški službi. Ta določila pa zadevajo le tiste veterane, ki so bili že pred objavo te postave pri veteranih. Kaj bo pa na dalje, ali se morda taki veterani ne bodo več sprejemali, ali pa se bodo morali zavezati črnovojniški dolžnosti prostovoljno podvreći se, o tem molči postava.

Ali se smejo enaka društva še ustanavljati? — Ustanovljenje novih meščanskih in strelskih korov, ki se hočejo osnovati kot črnovojniška društva, se lahko dovoli na podlagi obstoječih določil. Vendar pa bode morala dotična politična gospôška vedno pred očmi imeti, ali bo novo društvo dajalo zadosti poročstva za ohranjenje javnega miru in reda, in pa tudi, če si bode društvo v stanu omisliti orožje in drugo vojaško ropotijo, kakor jo postava zahteva.

Meščanski in strelski kori, ki se organizujejo kot črnovojniška društva, bodo se morali v bodoče pri volitvah dostojanstvenikov za društveni štab ozirati na potrebe te ali one črnovojniške kompanije. Če bi pa bilo število dostojanstvenikov večje, kakor po postavi, naj se tisti, kar jih je čez določeno število, smatrajo za „prekobrojne“. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Črešnja in nje gojenje.

Črešnja daje izmed vseh sadnih dreves največ sadja pa tudi, kjer ga je mogoče spraviti v denar, največ dobička. Nekateri kraji in nekatera posestva si ravno vsled črešenj stojé dobro ter so premožna. Vsaka vrsta črešenj se vé, da ni tako dobra in torej tudi ne nese toliko, kolikor črešnje lepših in boljših vrst. Tudi na to pride pri njih veliko, ali so trpeče in se torej le te splačuje gojiti.

V tem pa je treba na dvoje sitnob opaziti, ki jih ima gojenje črešenj. Prvo je to, da se črešenj paglavci naj raji lotijo, izlasti še, ako stojé črešnje na spaši, t. j. kraj poti. Drugo pa je potlej to, da se cepljene črešnje ne držé dolgo ter jih rada uima vkončava. Zima in mraz sta jim zakleta sovražnika.

Zoper prvo sitnobo paè ni druge pomoči, kakor šiba in pa obilo sadnega drevja. Tako se škoda vsaj bolj razdeli in še torej črešnje odleté poškodovanju. Sploh pa je treba mladino svariti pred sladkosnednostjo in ji že iz mladih nog vcepljevati spoštovanje do tujega blaga. Šiba bode pa potlej pripomogla ter svoje pri paglavcih opravila.

Da so pa cepljene črešnje tako hitro h koncu, to pride od todi da se gojé v drevsnici. V taki vzraste črešnja v malih letih že dotlej, da je že precejšnje deblo. To pa cepijo

potlej v vejevju. V tem pa grešé. Po navadi namreč žlahtnijo črešnje s tem, da vejo razcepé in va-njo vtaknejo žlahtno rozgo. To jim sicer pomore, da se jim naredi kmalu krona in po vrhu še se jim ne ponesreči z lehka požlahtnjenje, toda s tem dajo drevesu že tudi kal smrti.

Bolje je okuliranje ali požlahtnjevanje za kožo. Oba načina požlahtnjenja dasta trpeče drevo. Vse črešnje pa, ki se tako požlahtnijo, so zelo občutljive za trdo zimo ali pozni mraz. Mlade črešnje, ki so požlahtnjene, začno kmalu, ko se presadé, že roditi. Ker pa imajo seveda še malo sadú, zato jih nihče posebej ne varuje zoper nepoklicane roke ali to je krivo da se drevo polomi in tako za vselej več ali manj vkonča.

Kako stori torej človek najbolje, kedar zasaja črešnje? -- Odgovor: To se izgodi tedaj, ako sadiš samo močne divjake, torej črešnje, ki rastó skorej same od sebe ob stezah. Le-ti naj rastó še dalje naprej. Ker je sad mal in neznamen ter ima le malo dobrote v sebi, zato tudi ne seže lahko kdo po nj. Drevo pa se po takem ne kvári ter mu vzraste lepa krona. V časih pa imajo potlej lep sad, naj ostanejo tedaj drevesa. Za štiri ali pet let začneš pa jih lahko žlahtniti. Dotlej so že prav velika orjaška drevesa.

Žlahtnjenje tacih dreves izvrši se najročniše s cepljenjem za kožo. Veje, ki niso vzprejele žlahtnikov, pa se potlej jeseni okulirajo, najbolje, če storiš to v avgustu mesecu. Že prihodnje leto ima drevo lepo žlahtno krono in tretje leto bode ti že rodilo.

Take črešnje so trpeče, njim ne stori z lehka kaj huda zima in vzrastó tolíke, da se jim bodo tvoji unuki čudili in hvalili svojega deda, češ: Stari oče so znali več, kakor hruške peči!

Ustajanje živine.

V časih se izgodi pri živini kaka nesreča, živinče pade pa ne more več ustati ali pa je boleno. Kako hočeš tako živinče postaviti na noge? Okoli živinčeta se zavije močna vrv tako, da se mu vije spredaj pri prsih pa tudi pod trebuhom zadaj nekaj nižje pod repom. Zatem se vrv napné in zaveže. Na obeh straneh drži par mož za vrv, le-ti vzdignejo sedaj rahlo živinče in le-to se vzdiguje za njimi; tako ustane, ne da trpi škodo. Se vé, da je tu treba več ljudi.

Najbolj v navadi pa je vzdigovanje tacega živinčeta tako-le: Pod živinče vrine se vreča, napolnjena s slamo, po obeh straneh vreče pa je po eden močen drog všit. Na obeh drogih pa so vrvi; tiste na drogih ene strani se privežejo trdno na kakem višjem mestu. Tudi vrvi na drugi strani se dajo v kroge, ki visé na kakem višjem brvnu ali v diljah, zatem pa

se vrvi nategnejo po malem. Da se ti živinče kje ne vzpné, deni za njim poprečne droge. Ako se vzpné nazaj, ne more dalje, kakor do teh drogov in tako še ti pomorejo, da ustane živinče: bodi še tisto tako uporno, taki sili ni kos.

Sejmovi. Dne 18. aprila na Muti. Dne 19. aprila pri Mariji Snežni. Dne 20. aprila pri Novi cerkvi in pri Šentilju v Turjaku. Dne 22. aprila v Dobju.

Dopisi.

Iz Brežic. (Božji grob. Bolnišnica. Pokopališče.) Z veseljem hodijo v velikem tednu verni v cerkvo k božjemu grobu, molijo Najsvetejšega in ga hvalijo za neskončne dobrote. Novi božji grob je dobila letos naša farna cerkva. Izdelal ga je v okusni obliki in okinčal z lepimi slikarijami podobar J. Poglajen iz sv. Ruperta na Dolenskem. Posebno dopada na tabernakeljnu naprava, v kateri se po toploti luči vrtalasto sučejo podobe iz trpljenja Kristusovega in se vernim prikazujejo — v premišljevanje. Denarje so farani prostovoljno in z veseljem pri velikonočnem izpraševanju prinašali. Bog jim povrni! Imenovani podobar je tudi napravil nov ličen oltar v podružnici sv. Lenarta in cerkvenemu patronu postavil dva tovarša, sv. brata Cirila in Metoda. Imeli smo procesijo k sv. Lenartu, katerega ljudje tukaj posebno častijo; č. g. dekan so novi oltar blagoslovili in nam v gnljivih besedah razložili pomen oltarja sploh in altarja sv. Lenarta. Naše mestice dobi novo krasno poslopje, javno bolnišnico s kapelo. Deželni odbor je odločil svoto 7000 gld. in zidanje oddal stavbinskemu podjetniku Fritsch-u. Obrtniki, delavci so veseli, da se je delo „odprlo“ in da bo zopet zaslužek. — Zarad mrličev v bolnišnici se mora pokopališče povekšati. Očitno hvalo zasluži meščan g. Linsner, ki je v ta namen brezplačno odločil oral svoje njive in vse stroške za zagrajo, vrata in pot prevzel. Kedar bo vse uredjeno, bo novi del pokopališča blagoslovljen.

Od Pristave pri Celju. (Svarilo in sovet.) Pretečeni teden je nekdo po našej okolici hodil in prodajal neke ogerske srečke ali loze; v mojem sosodstvu so prodajalcu tri osebe sedle na limanice. Kupovalci niso v roke dobili lozov, ki so je itak predrago plačali, ampak neki papir z obljubo, da bodo lozi po pošti prišli. Eden kupec še je ob pravem času kupčijo pretrgal, druga dva se pa sedaj že praskata za nšesi. „Slov. Gospodar“ k temu nanzanilu pristavlja sledeči dober sovet: Ako kdo naše naročnike nadleguje s ponujanjem kakšne reči, katere ne poznajo prav, naj povprašajo domačega duhovnika, učitelja, župana, ali katero drugo zanesljivo osebo, za katero znajo, da zamore in hoče prav sovetovati.